

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 18. listopada 2021.

Analiza presude

Pantalon protiv Hrvatske

br. zahtjeva 2953/14

povreda članka 7. Konvencije – nema kazne bez zakona

***Osuda i novčana kazna izrečena za prekršaj
zbog neprijavlivanja podvodne puške na granici
iako temeljem mjerodavnog prava ona nije smatrana oružjem
te nepredvidivo tumačenje domaćeg propisa
dovele su do povrede načela nullum crimen sine lege***

Europski sud za ljudska prava (dalje Europski sud) je u vijeću od sedam sudaca 19. studenog 2020., odlučujući o zahtjevu podnositelja, g. Pantalona, donio presudu kojom je utvrdio povredu članka 7. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) koji zahtijeva poštovanje načela *nullum crimen sine lege*.

Prekršajni sud u Imotskom proglasio je 30. travnja 2010. podnositelja zahtjeva krivim zbog prekršaja neprijavlivanja oružja pri prelasku državne granice iz članka 92. stavka 1 u vezi s člankom 4. stavkom 1 Zakona o oružju (Narodne novine broj 63/07, 146/08). Izrečena mu je novčana kazna u iznosu od 1.000,00 kuna i zaštitna mjera oduzimanja podvodne puške, te naloženo plaćanje 120,00 kuna troškova postupka,. U svojem iskazu danom tijekom postupka podnositelj nije negirao počinjenje prekršaja već je naveo da je prilikom prelaska granice propustio prijaviti predmetnu pušku iz neznanja. U žalbi protiv presude podnositelj je tvrdio da je Zakon o oružju (članak 4.) izričito isključio podvodne puške kao oružje i da prvostupanjski sud uopće nije ocijenio njegovu krivnju niti uzeo u obzir da se događaj zbio krajem ljeta te da je u automobilu osim puške držao i drugu opremu za plažu. Dana 17. listopada 2012. Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske potvrdio je prvostupanjsku presudu obrazlažući da podvodne puške predstavljaju oružje u smislu Zakona o oružju, te da je stoga podnositelj zahtjeva bio dužan prijaviti svoju podvodnu pušku prilikom prelaska granice. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je podnositeljevu ustavnu tužbu.

Iako je podnositelj zahtjeva isticao povredu članka 6. stavka 1 i čl. 7. Konvencije smatrajući u odnosu na potonju konvencijsku odredbu da se podvodne puške prema mjerodavnom zakonodavstvu ne smatraju oružjem i da njegov propust da na graničnom prijelazu prijavi podvodnu pušku nije prekršaj prema domaćem pravu, Europski sud je njegove prigovore ispitao isključivo na temelju čl. 7. Konvencije. Podnositeljev prigovor temeljem čl. 13. Konvencije da na raspolaganju nije imao učinkovito pravno sredstvo za svoje

prigovore temeljem Konvencije, Europski sud je ispitao temeljem čl. 2. Protokola br. 7. uz Konvenciju.

Europski sud je prvo na vlastitu inicijativu ispitao je li čl. 7. Konvencije uopće primjenjiv na činjenice ovog predmeta odnosno predstavlja li djelo za koje je podnositelj zahtjeva u prekršajnom postupku proglašen krivim „kazneno djelo“, a sankcija koja mu je izrečena „kaznenu sankciju“ u autonomnom konvencijskom značenju ovih pojmova. S tim u vezi, Europski sud je naglasio da se Konvencija mora čitati kao cjelina te tumačiti na način kojim se potiče unutarnja dosljednost i usklađenost njezinih odredbi ([Marguš protiv Hrvatske](#), vv, §133.). Stoga pojam „kaznenog djela“ u čl. 7. Konvencije odgovara pojmu „optužba za kazneno djelo“ iz čl. 6. Konvencije. Primjenjujući tri kriterija *Engel*¹ koji su u praksi Europskog suda razvijeni u odnosu na čl. 6. pri utvrđivanju predstavlja li neka optužba „optužbu za kazneno djelo“, Europski sud je u ovom predmetu utvrdio da je prekršaj za koji je podnositelj bio proglašen krivim bio kaznene prirode te su se na njega primjenjivala jamstva čl.7. Konvencije. Naime, iako je u domaćem pravu ponašanje za koje je podnositelju zahtjeva izrečena novčana kazna formalno kvalificirano kao prekršaj, a ne kao kazneno djelo (prvi *Engel* kriterij – kvalifikacija u domaćem pravu), zakonodavstvo temeljem kojeg je podnositelju izrečena novčana kazna odnosi se na cijelo stanovništvo, a ne samo na određenu skupinu (drugi *Engel* kriterij – priroda djela). Također, kazna koja je izrečena podnositelju je služila kao odvratanje od ponavljanja djela te je bila kaznene prirode, a najveća zapriječena kazna za prekršaj za koji je podnositelj zahtjeva kažnjen iznosila je 15.000,00 kuna, što je Europski sud smatrao dovoljno teškom kaznom da se smatra kaznenom sankcijom (treći *Engel* kriterij).

Ispitujući osnovanost zahtjeva, Europski sud je istaknuo da su mjerodavna načela koja proizlaze iz sudske prakse na temelju čl.7. Konvencije sažeta u [Savjetodavnom mišljenju o korištenju tehnike „općeg upućivanja“ ili „definiranja zakonodavstva upućivanjem“ prilikom definiranja kaznenog djela i kriterijima usporedbe kaznenog zakona na snazi u trenutku počinjenja kaznenog djela i izmijenjenog kaznenog zakona](#) od 29. svibnja 2020., koje je Europski sud dao temeljem traženja Ustavnog suda Armenije. Dodatno, ta se načela sažeta i u presudama [Vasiliauskas protiv Litve](#) (§ 153. - 155.), [Rohlena protiv Češke Republike](#) (§ 50. - 53.) i [Dragotoniū i Militaru-Pidhorni protiv Rumunjske](#) (§ 33. - 38.).

Budući da sam čl. 7. Konvencije zahtijeva postojanje pravne osnove za osudu i kaznu, Europski sud u predmetima koji se tiču prava sadržanog u predmetnom članku ispituje postoji li pravna osnova za osudu podnositelja zahtjeva te se mora uvjeriti da je ishod do kojeg su došli nadležni domaći sudovi bio u skladu s člankom 7. Konvencije. Stoga je Europski sud nadležan za odlučivanje o tome je li postupak u skladu s mjerodavnom odredbom kaznenog prava jer bi njezina primjena na djelo koje nije obuhvaćeno tom odredbom izravno dovela do sukoba s člankom 7. Konvencije ([Žaja protiv Hrvatske](#), § 92.). Europski sud, međutim, ne odlučuje o pojedinačnoj kaznenoj odgovornosti podnositelja zahtjeva, već ocjenjuje može li se ponašanje podnositelja podvesti pod definiciju prekršaja za koji je osuđen te je li podnositelju bilo predvidljivo da takvo ponašanje predstavlja prekršaj.

¹ Kriteriji *Engel* utvrđeni su u presudi *Engel i drugi protiv Nizozemske*, presuda od 8. lipnja 1976., zahtjev br. 5100/71 i dr. To su sljedeći kriteriji: a) kvalifikacija djela u domaćem pravu, b) priroda djela i c) priroda i stupanj težine kazne koja bi mogla biti izrečena.

U ovom predmetu to je konkretno značilo da je Europski sud ovlašten ispitati jesu li domaći sudovi, presudivši da podvodna puška podnositelja zahtjeva predstavlja oružje i osudivši ga za prekršaj zbog neprijavlivanja puške na granici, nepredvidljivo tumačili mjerodavne odredbe Zakona o oružju na njegovu štetu. Pri tome je uzeo u obzir sljedeće činjenice:

- člankom 4. Zakona o oružju podvodno oružje namijenjeno ribolovu, koje uključuje podvodne puške, bilo je izričito isključeno iz pojma oružja kako je definirano u tom Zakonu;
- podvodna puška koju podnositelj zahtjeva nije prijavio pri prelasku državne granice pronađena je u prtljažniku njegova automobila zajedno s ostalom opremom za plažu, što ukazuje na to da je ta puška doista bila namijenjena ribolovu;
- podvodno oružje (uključujući podvodne puške) i oružje s tetivom bili su različito definirani u Zakonu o oružju, a Visoki prekršajni sud je suprotno tome smatrao da je podvodna puška oružje s tetivom te stoga oružje u smislu Zakona o oružju zbog čega je podnositelj bio dužan prijaviti pušku prilikom prelaska granice;
- domaći sudovi nisu pregledali njegovu podvodnu pušku ni fotografije te puške kako bi utvrdili koji mehanizam potiskivanja koristi;
- tužena država nije dostavila preslike drugih domaćih presuda u kojima su domaći sudovi smatrali da podvodne puške predstavljaju oružje u smislu Zakona o oružju ili bilo kojeg sličnog pravnog propisa;
- tužena država nije osporila tvrdnju podnositelja zahtjeva da za podvodne puške nije potrebna dozvola, koja je obično bila potrebna za oružje prema Zakonu o oružju.

Temeljem ovih činjenica, Europski sud je zaključio da su domaći sudovi *contra legem* te stoga nepredvidljivo tumačili mjerodavne odredbe Zakona o oružju na štetu podnositelja zahtjeva te je stoga došlo do povrede članka 7. Konvencije.

U odnosu na čl.2. Protokola br. 7. Europski sud je proglasio zahtjev nedopuštenim jer je podnositelj imao na raspolaganju više domaćih pravnih sredstava, koja je i iskoristio (žalbu protiv prvostupanjske presude te ustavnu tužbu).

Europski sud je podnositelju zahtjeva na ime naknade neimovinske štete dosudio 1.500,00 EUR te 1.660,00 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2021. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava